

Kommittédirektiv

Översyn av möjligheten att ge in nationella
patentansökningar på engelska

Dir.
2011:56

Beslut vid regeringssammanträde den 30 juni 2011

Sammanfattning

En särskild utredare ska utreda och ta ställning till om det bör införas en möjlighet att ge in, behandla och bevilja nationella patentansökningar med patentbeskrivningen på engelska och endast patentkraven översatta till svenska. Syftet med utredningen ska vara att göra en allsidig bedömning av frågan med hänsyn till näringspolitiska, språkpolitiska och offentlighetsrättsliga aspekter.

Om utredaren kommer fram till att en sådan möjlighet bör införas ska denne redovisa de författningsförslag som behövs i patentlagstiftningen och eventuell annan lagstiftning.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2012.

Bakgrund

Genom den europeiska patentkonventionen (the Convention on the Grant of European Patents, EPC) är det möjligt att söka s.k. europeiska patent. Ansökan sker vid det Europeiska patentverket (European Patent Office, EPO) som också beviljar patentet. Europeiska patent beviljas på något av EPO:s tre officiella språk, engelska, tyska eller franska. Efter beviljandet väljer sökanden i vilka av EPC:s 38 medlemsländer som patentet ska vara giltigt. Detta sker i respektive land genom en formell och nationellt reglerad valideringsprocess. I Sverige kontrollerar Patent- och registreringsverket, PRV, att patenthavaren inom

föreskriven tid uppfyllt formkraven för validering i Sverige. Om så är fallet kungör PRV patentet i Svensk Patenttidning. Efter beviljandet är det europeiska patentet giltigt utifrån nationella regler. Man kan likna det europeiska patentsystemet vid ett knippe nationella patent med ett gemensamt ansökningsförfarande.

Enligt EPC (artikel 65) kan varje medlemsland sätta upp krav på att patentskriften ska översättas till landets språk för att det europeiska patentet ska kunna valideras i landet. Detta har lett till att användarna av det europeiska patentsystemet drabbats av betydande översättningskostnader. Europeiskt näringsliv har därför länge framfört önskemål om lättnader i översättningskraven. Detta har resulterat i den s.k. Londonöverenskommelsen som trädde i kraft den 1 maj 2008. Londonöverenskommelsen har tillträtts av 16 av EPC:s 38 medlemsstater, däribland Sverige, och innebär att de anslutna länderna under vissa förutsättningar avstår från möjligheten att ställa upp krav på översättningar. För svensk del innebär Londonöverenskommelsen i korthet att om ett europeiskt patent har beviljats på engelska så krävs endast att de s.k. patentkraven översätts till svenska.¹

Patentkraven är en volymmässigt liten men innehållsmässigt viktig del av patentskriften. Patentkraven som vanligtvis består av ca 1–3 sidor innehåller definitionen av den patenterade uppfinningen. Denna ska förstås mot bakgrund av patentskriftens andra del, den s.k. beskrivningen som vanligtvis består av 10–20 sidor, där uppfinningen och dess industriella tillämplighet beskrivs relativt ingående.

Nationella svenska patent måste beviljas på svenska. En ansökan som är formulerad på engelska handläggs dock av PRV fram till publiceringen. Senast i samband med publiceringen, som normalt sker 18 månader efter ingivningsdagen, måste patentansökan i sin helhet ha givits in i en svensk översättning och det är i denna språkdräkt som patentet beviljas. Ett svenskt patent beviljas genom att det kungörs av PRV i Svensk Patenttid-

¹ Se vidare prop. 2005/06:189.

ning. Patentskriften biläggs kungörelsen. Svensk Patenttidning publiceras på internet.²

I PRV:s patentregister fanns vid utgången av 2010 ca 97 000 patent. Av dessa var knappt 83 procent europeiska patent och drygt 17 procent nationella svenska patent. Tendensen är att andelen europeiska patent ökar. Enligt statistik från PRV var nästan 90 procent av de patent som blev gällande i Sverige under 2008 europeiska patent.

Island, Nederländerna och Danmark har valt att anpassa sina nationella regler efter Londonöverenskommelsen och tillåter numera att nationella ansökningar handläggs och patent beviljas utan att beskrivningen översätts från engelska. I Finland godkände riksdagen den 11 mars 2011 en proposition som innebär att en sådan ordning införs även i Finland. Den finska riksdagen godkände samtidigt Finlands anslutning till Londonöverenskommelsen. Finland blir således det sjuttonde av EPC:s medlemsstater som ansluter sig till Londonöverenskommelsen.

Behov av en översyn

PRV och olika branschorganisationer som t.ex. Svenskt Näringsliv, Läkemedelsindustriföreningen och Företagarna har framfört önskemål till regeringen att det ska bli möjligt att ge in ansökningar och få svenska patent beviljade på engelska på motsvarande sätt som idag är möjligt när det gäller europeiska patent validerade i Sverige.³ Näringslivet ser detta som en åtgärd som skulle medföra förenklingar och betydande kostnadsbesparingar. PRV har anfört att en sådan möjlighet skulle göra det mer attraktivt att söka nationella svenska patent. Samtidigt väcks vissa frågor med anknytning till offentlighetsprincipen samt språkanvändningen vid svenska myndigheter.

² Se <http://wwwm.prv.se/svp/default.jsp>.

³ Se t.ex. ärende Ju 2009/6867/L3 (Svenskt Näringsliv och Läkemedelsindustriföreningen), Ju 2009/8136/L3 (Sveriges Patentbyråers Förening) och Ju 2009/10644/L3 (Företagarna).

Näringspolitiska aspekter

Svenska innovativa företag arbetar i dag ofta internationellt och har därmed behov av patentskydd inte enbart i Sverige utan även på andra marknader. Det finns dock fördelar med att göra den första patentansökan för en viss uppfinning nationellt och därefter successivt utöka sitt patentskydd genom patentansökningar även i andra länder. På detta sätt kan man i en liten skala pröva om uppfinningen är patenterbar innan man tar de kostnader och det arbete som det innebär att söka internationellt. Vidare kan man då dra nytta av de kortare handläggningstider som ofta råder vid en liten nationell myndighet som t.ex. PRV.

I dag måste en innehavare av ett svenskt patent översätta sitt patent innan han eller hon med detta som grund kan ansöka t.ex. vid EPO eller i USA. Om patenthavaren i stället har fått sitt första patent beviljat vid EPO eller vid någon av de nationella myndigheter som accepterar engelska behöver han eller hon i motsvarande situation inte göra någon översättning.

Patentskrifter har en utpräglad teknisk natur och översättningar är en kostsam process. De näringslivsorganisationer som vänt sig till regeringen anser att den nuvarande regleringen skapar ekonomiska incitament att välja bort en svensk nationell patentansökan till förmån för en ansökan vid EPO eller en nationell ansökan i ett land som accepterar engelska i patentansökningar.

PRV har anfört att den gällande ordningen kan leda till ett minskat antal nationella patentansökningar, vilket kommer att ge minskade intäkter för PRV. Detta kan få konsekvenser för myndighetens möjlighet att upprätthålla sin kompetens på viktiga områden. PRV har anfört att det i förlängningen kan leda till att PRV förlorar sin status som s.k. PCT-myndighet. En PCT-myndighet har rätt att utföra granskningar enligt det internationella granskningssamarbetet inom ramen för Patent Cooperation Treaty (PCT). För att få vara PCT-myndighet krävs att myndigheten har ca 100 granskare.

PRV har pekat på att medan det stora flertalet patentmyndigheter ser en nedgång i antalet nationella ansökningar så är trenden i Nederländerna den motsatta. Där har under 2009 (fram

till november) antalet inlämnade nationella ansökningar ökat med 5 procent. Ökningen har främst skett bland små och medelstora företag och förklaras med den där införda möjligheten att ge in nationella ansökningar och bevilja patent på engelska, vilken ca en tredjedel av sökandena använder sig av. Motsvarande statistik från PRV visar en nedgång i antalet nationella ansökningar om 8 procent. Mot bakgrund av att det sakligt och rättsligt sätt inte är någon skillnad mellan svenska patent och europeiska patent som är giltiga i Sverige, upplevs det som ett problem att förklara för användare av patentsystemet vad som motiverar de skilda översättningskraven.

Språkpolitiska och offentlighetsrättsliga aspekter

I språklagen (2009:600) anges att svenska är huvudspråk i Sverige (4 §). För att svenska språket ska kunna fylla denna funktion och därmed vara samhällets gemensamma språk har det allmänna ålagts ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas (6 §). I detta ansvar ligger att åtgärder ska vidtas för att förhindra att svenska språket tappar mark inom de områden som omfattas av offentlig verksamhet.

Som en konsekvens av att det i språklagen uttryckligen anges att svenskan har ställning som huvudspråk, finns också en reglering i lagen av innebörd att språket inom den offentliga verksamheten är svenska (10 §). Denna reglering har inte minst sin bakgrund i bestämmelserna om allmänna handlingars offentlighet i tryckfrihetsförordningen. För att offentlighetsprincipen ska fylla sin funktion är det väsentligt att de handlingar som blir allmänna är skrivna på svenska.

En förutsättning för svenskans funktion som huvudspråk är att det är ett komplett språk (se prop. 2008/09:153 s. 33). Det innebär att svenskan ska kunna användas inom alla områden, vilket kräver att det fortlöpande skapas svenska termer för innovation och andra nya företeelser och begrepp. Myndigheterna har därför också ålagts ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas (12 § språklagen). I förarbetena till språklagen

betonas samtidigt att behovet av att skapa ny terminologi behöver vägas mot de förutsättningar som finns inom särskilda verksamhetsområden.

För att förstå ett patent är det nödvändigt att ta del av patentkraven men också den s.k. patentbeskrivningen. En konsekvens av att införa en möjlighet att ge in nationella patentansökningar och att få dessa beviljade delvis på engelska skulle därför bli att innebörden av ett beslut om ett nationellt patent inte går att tillgodogöra sig på svenska. Detta skulle kunna innebära minskade möjligheter till insyn. Se dock prop. 2005/06:189 s. 31 f. angående genomförandet av Londonöverenskommelsen.

Uppdraget

Utredaren ska utreda och ta ställning till om det bör införas en möjlighet att ge in, behandla och bevilja nationella patentansökningar med patentbeskrivningen på engelska och endast patentkraven översatta till svenska. Utredaren ska särskilt bedöma om fördelarna överväger nackdelarna med en sådan möjlighet utifrån näringspolitiska, språkpolitiska och offentlighetsrättsliga aspekter. Utredaren bör studera hur frågan behandlats i andra till Londonöverenskommelsen anslutna länder, och då särskilt andra anslutna nordiska länder.⁴

Om utredaren finner att en sådan möjlighet bör införas ska denne också lämna förslag till de författningsändringar som behövs i patentlagstiftningen och i eventuell annan lagstiftning. Utredaren ska göra en konsekvensutredning i enlighet med vad som närmare följer av 14–15 a §§ kommittéförordningen (1998:1474). Utredaren ska samråda med berörda myndigheter och organisationer.

⁴ Danmark och Island är anslutna till Londonöverenskommelsen, Finland har beslutat att tillträda överenskommelsen.

Redovisning av uppdraget

Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2012.

(Näringsdepartementet)